

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

47

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення для
самотійного вивчення дисциплін
та їх окремих розділів*

ОДЕСА 2016

Матеріали друкуються відповідно до рішення 47-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення для самостійного вивчення дисциплін та їх окремих розділів”, яка проходила 4–5 квітня 2016 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Леонтєва І.О., методист методичного відділу.

підвищення рівня механізації і автоматизації, впровадження ресурсозберігаючої техніки і технології і раціонального використання сировини.

Найважливіша вимога до сучасного проекту - його реальність. Прийнято вважати реальним проект, в якому містяться нові наукові і технічні рішення, що представляють безпосередній практичний інтерес. Зрозуміло, що ступінь реальності дипломного проекту може бути різною: максимум реальності забезпечується, якщо весь проект цілком впроваджується у виробництво; частіше ж реальні проекти містять окремі розробки в конструкторській, технологічній або науково-дослідній частині. Теми реальних дипломних проектів висуваються підприємствами або кафедрами. У першому випадку для розробки в дипломному проекті пропонуються питання технічного та дослідницького характеру. У другому - студенти включаються у виконання госпдоговірних та держбюджетних НДР кафедри. Загально визнано, що над реальними дипломними проектами студенти працюють значно активніше.

Найдієвішим шляхом підвищення ступеня реальності дипломних проектів є комплексне дипломне проектування.

Мета дипломного проектування впливає з його двоїстого характеру: з одного боку, період дипломного проектування - найбільш активний етап навчання в технічному вузі, з іншого боку, дипломний проект - це показник інженерної зрілості, який свідчить про готовність дипломника до виконання завдань, які постануть перед ним на виробництві.

Комплексним вважається дипломний проект, що розробляється колективом (групою) студентів. Такий колектив може досить детально розробити повний комплекс технічних, організаційних, соціальних та економічних рішень, що становлять у сукупності проект сучасного виробничого об'єкта (цеху, дільниці, автоматичної лінії, верстата, підсистеми САПР та ін.). Тим самим комплексний дипломний проект набуває закінченість і високий ступінь реальності. Кожен учасник творчого студентського колективу в рамках свого дипломного проекту вирішує ряд приватних завдань, які в комплексі забезпечують більш повне і якісне вирішення загального завдання, що представляє істотний інтерес для промисловості.

ВИЩА ОСВІТА – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОГРЕСУ У ХХІ СТОЛІТТІ

І.М.Кіров

На етапі революційних перетворень, які відбуваються в Україні, вкрай важливо щоб наша країна мала Проект України майбутнього, мала орієнтири, по яким потрібно рухатися у щасливе майбутнє, враховуючі можливі ризики і втрати на цьому шляху.

Розробка проекту майбутнього це розробка так званої парадигми - вихідної концептуальної ідеї, панівної протягом відповідного історичного періоду, яку підтримає і якою керується більша частина суспільства. Однією з

найважливіших складових проекту майбутнього України є проект вищої освіти, який повинен бути квінтесенцією устремлінь українського суспільства у економічній, політичній, ідеологічній і соціальній сферах.

Основними системоутворюючими сферами освіти є освітні інститути, освітні технології і філософія освіти. Сутнісні зміни сучасної освіти стосуються всіх основних сфер освітньої системи. Але визначальною є філософія освіти, якій належить ключова роль у розробці та обґрунтуванні освітньої парадигми. Йдеться про створення нової онтології раціонального пізнання, що включає в себе свідомість суб'єкта, який перебуває у процесі пізнання.

Європейська культура починаючи з епохи Відродження формувалася як культура раціоналістична, в основі якої філософія пізнання навколишнього світу – Декартів метод [1]. На такому типі раціонального пізнання побудовані сьгоднішні модель освіти в усьому світі, у тому числі і в Україні:

- логіка послідовності операцій в науковому мисленні є моделлю планування та реалізації будь-якої діяльності, у тому числі і навчання;
- механізм передачі наукових знань: від простого і абсолютно достовірного до складнішого;
- лінійність навчання по горизонталі (за галузевою ознакою) і лінійність по вертикалі (від простого - до складного).

Роль викладача в сьгоднішній парадигмі вищої освіти зводиться до вміння провести студента найкоротшим шляхом від незнання - до знання, від питань - до відповідей, від омани - до істини, яка відома викладачу. Викладач виступає повноважним представником Розуму, який монополює володіє істиною, яка до того ж є однозначною і незаперечною. Позиція викладача в такій ситуації неминуче виявляється авторитарною.

Ще однією характеристикою сьгоднішній парадигмі освіти є її «механічний» характер. Викладач сприймає студента як резервуар, який потрібно наповнити знаннями; знання - як готовий продукт науки; себе як провідника, що транслює знання, або верховну інстанцію, контролюючу цей процес.

Таким чином, сцієнтизм, лінійний характер, монологізм, авторитаризм і механіцизм виступають сутнісними характеристиками сучасної парадигми освіти. Тими ж якостями володіє і тип раціональності, формований існуючою моделлю вищої освіти.

Сучасний світ характеризується кількома новими тенденціями розвитку, які визначають нове місце освітньої діяльності в житті людства і обумовлюють певні зміни в самій освіті.

Основопокладальною тенденцією багато дослідників вважають перехід від індустриального виробництва до інформаційного суспільства (науково-інформаційних технологій), що змінює буквально всі аспекти життя і діяльності суспільства в цілому і окремої людини зокрема. «Інформаційне» суспільство являє собою суспільство нового соціального порядку. Основні характеристики і риси цього суспільства ще є предметом дискусій філософів і соціологів (Дарендорф, Гелбрейт, Болдуін і т.д.). Але вже сьгодні можна сказати, що на

зміну індустріальному суспільству кінця ХХ століття, в якому замовлення на освіту формувалося на виробництві, приходять освітнє товариство ХХІ століття - інакше кажучи, «суспільство знань». Його функцією є випереджальний розвиток людини, якості освітніх систем в суспільстві, якості суспільного інтелекту, які формують не тільки сферу виробництва але і загалом економічну, політичну, ідеологічну і соціальну сфери життєдіяльності окремої людини і суспільства в цілому.

Іншою тенденцією, що істотно впливає на життя сучасного суспільства, є те, що почалися і інтенсивно розвиваються сьогодні процеси глобалізації. Глобалізацію можна розглядати як «об'єктивно обумовлений процес, який призводить до загострення конкуренції між країнами та націями. У цій конкуренції виграє то держава, в якій найбільшою мірою розвинені наука і розширена сучасна освітня діяльність» [2]. Головним, визначальним показником якості людини в нових соціальних умовах стає мобільність, яка на сьогодні стала синонімом свободи в умовах глобального світу.

Зміна ідей, технологій, знань відбувається швидше, ніж зміна покоління людей. Тому «завдання освіти - навчити вчитися. Людина повинна вчитися протягом всього свого життя». Цю концепцію освіти вперше запропонував Ж. Делор в доповіді «Освіта: необхідна утопія» на черговому засіданні Міжнародної комісії з освіти ЮНЕСКО в березні 1996 року. У доповіді зокрема зазначалося, що «освіта є шляхом у ХХІ сторіччя» [3]. Важливою характеристикою цієї концепції є те, що «інновації в освіті - це не тільки нововведення, це здатність до нового мислення, до переосмислення існуючих теорій, встановлених норм і правил. Завдання, яке Делор вважає пріоритетним, полягає в побудові «суспільства освіти»: «ми навіть готові уявити суспільство, в якому кожен по черзі є і учнем, і вчителем».

В новій парадигмі вищої освіти вирішальне значення має не знання само по собі, а область значущого і незначного в ньому для суб'єкта, що навчається. І тут на перший план виходить самоосвіта, яке розуміється як вид вільної діяльності особистості, що характеризується вільним вибором занять з метою підвищення культурного, освітнього, професійного та наукового рівнів, задоволення її духовних потреб, реалізації потреб у соціалізації та самореалізації. Особливого значення набуває вміння оперувати різними типами мислення (поняттями, знаннями-інформацією, знаннями-думками і т.д.), розвинена інтуїція, емоційність, здатність відчувати і переживати, вміння орієнтуватися в різних типах культури і розуміти іншого.

В умовах сучасного навчання необхідно робити акцент на розвитку творчого потенціалу особистості, який заснований не тільки на академічному але і практичному інтелекті. (Р. Стенберг, Д. Формайт, Д. Хорвард та ін.) [4]. При цьому практичне мислення розглядається сьогодні як форма компетентності, що розвивається. Найважливішою складовою цього мислення є неявні (імплицитні) знання, одержувані в процесі повсякденного життя. Термін «неявні знання», введений М. Полані, характеризує знання, отримані в досвіді повсякденності і мають приховані, властивості, які практично не піддаються

опису [5]. Неявні знання є аспектом практичного інтелекту, вони являють собою важливий фактор, що визначає ефективне рішення повсякденних проблем.

Вища освіта повинна готувати людину до того, щоб він сприймав зміни без страху і відчуття дискомфорту як істотну складову свого власного способу життя. Сучасні навчальні технології повинні дозволити індивіду вибудовувати власні стратегії у відповідності зі своїми потребами, забезпечуючи йому неповторний набір ресурсів, що дозволяють, з одного боку, вигравати в конкурентній боротьбі, а з іншого - бути активним суб'єктом соціальних перетворень. Отже, сучасні освітні тенденції ведуть до посилення індивідуалізму і свободи.

Іншою важливою спрямованістю вищої освіти є розуміння того, що сучасна картина світу не може бути описана в раціоналістичних традиціях, спираючись лише на абстрактну лінійну Декартову логіку і дискретні поняття. Особливе значення в сучасному пізнанні (науці і освіті) набуває не стільки рух до фундаментального визначення, скільки рух думки як такої, яка стає подією в системі інтересів і цінностей людини як суб'єкта. Йдеться про деяку нову онтологію раціонального пізнання, що включає в себе свідомість суб'єкта, який перебуває у процесі пізнання.

Суть сьогоднішньої кризи освіти полягає в розумінні критичної недосконалості існуючої системи освіти, яка веде до деградації людської цивілізації, але нова система освіти і її основні засади знаходяться в стадії активної дискусії та полеміки, перебуваючи в стадії становлення й пошуку.

Література:

1. Нарижный Ю. Философия образования эпохи постмодерна. Сайт о культуре и философии постмодерна [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://postmodern.in.ua/?p=1057>
2. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред. В.Г.Кременя. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 472с.
3. Delors J. Education: The Necessary Utopia (Introduction of the report) // <http://www.Unesco.org/delors/utopia.htm>
4. Стернберг Р. Практический интеллект // Роберт Стернберг. [пер. с англ]. – СПб.: Питер, 2002. – 272с.
5. Полани М. Личностное знание / Майкл Полани. [пер. с англ]. – М.: Прогресс, 1985. – 344с.

ВАЖЛИВІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	
О.Б. Каламан	52
ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ У ВИНОРОБСТВІ»	
І.С. Калмикова	53
ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ІНЖЕНЕРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ	
Л.М. Тележенко, М.А. Кашкано	54
ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ТА ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ	
А.К. Кац, Л.Д. Дмитренко, Г.М. Станкевич	55
ПРО ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ КУРСУ «ВИЩА МАТЕМАТИКА» В MOODLE	
Н.П.Худенко, Ю.С.Федченко, Н.Г Коновенко	57
КОМПЛЕКСНЕ ДИПЛОМНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ	
Г.В. Кіріяк	58
ВИЩА ОСВІТА – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПРОГРЕСУ У ХХІ СТОЛІТТІ	
І.М.Кіров	59
УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ В МАЛИХ ГРУПАХ В ПРОЦЕСІ ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ НАВЧАННЯ	
В.І.Колесник	63
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ	
Г.В.Коркач, Т.Є.Лебеденко, Солоницька І.В.	64
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ І ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	
О.О. Коваленко	67
ПІДВИЩЕННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ТЕХНОЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТОВАРОЗНАВСТВО»	
Г.Ф.Козлов, С.П. Решта	68
ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СЛУХАЧАМИ ВШПМ ОНАХТ	
Ю.К. Корнієнко, Н.В. Краснієнко, А.А. Кривченко	69
ДОСВІД УЧАСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОЕКТІ UNIDOUN – В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	
Г.В. Крусір, О.О. Чернишова	71
ВРАХУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
Т.А. Кулаковська	74
ІНДИВІДУАЛЬНА САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	
Н.М. Купріна, Т.М. Ступницька	75
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У ВНЗ: ПЕРШІ КРОКИ	